	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 12 Απριλίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΒΙΒΛΙΟ 3

[73] {Τῆ δ΄ ὕστεραία ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περιέπεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον, τοῖς δ΄ ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπειροῦ ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι.

[74] Διαλιπούσης δ΄ ἡμέρας μάχη αὔθις γίνεταί καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἱ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον. Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δειλὴν ὄψιαν δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος φειδόμενοι οὔτε οἰκειάς οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ γρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. } Καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἑκάτεροι ἠσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότες ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἠπειρον λαθόντες διεκομίσθησαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το τμήμα του κειμένου που βρίσκεται σε αγκύλες: { Τῆ δ΄ ὕστεραία ... ἐπίφορος ἐς αὐτήν. }

Μονάδες 30

2. «ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι»: Γιατί και οι δυο αντίπαλοι, τόσο οι δημοκρατικοί όσο και οι ολιγαρχικοί, επιζητούσαν τον προσεταιρισμό των δούλων;

Μονάδες 10

	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

3. «αἶ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῶ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον»: Να σχολιάσετε τη στάση και συμμετοχή των γυναικών στη μάχη όπως αυτή προβάλλεται από τον Θουκυδίδη.

Μονάδες 10

4. Ποιες επιπτώσεις είχε στους ολιγαρχικούς η εγκατάλειψή τους από τους πολιτικούς τους προστάτες και τους στρατιωτικούς υποστηρικτές τους;

Μονάδες 10

5. Ποια είναι σύμφωνα με την άποψη του Θουκυδίδη η βαθύτερη αιτία του πελοποννησιακού πολέμου και ποιο το πρότυπο του ιδανικού ηγέτη που ενσαρκώνει ο Περικλής;

Μονάδες 10

6. **Υπόσχεση, ελλιπής, ακαταμάχητος, πληθωρισμός, έγκαυμα:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με αυτές από το κείμενο που έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Μονάδες 5

7.α) Να τοποθετήσετε τις παρακάτω λέξεις στον ζητούμενο τύπο.

τούς άγρους: δοτική ενικού

παρακαλοῦντές: δοτική πληθυντικού

τὸ πλήθος: δοτική πληθυντικού

ἰσχύι: αιτιατική πληθυντικού

φύσιν: κλητική ενικού

ἔφοδος: γενική ενικού

πᾶσα: ονομαστική ενικού ουδετέρου γένους

οἱ πολλοί: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους

Μονάδες 8

β) παρακαλοῦντές: β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

παρεγένετο: β' ενικό προστακτικής αορίστου β'

ὑπομένουσαι: γ' ενικό οριστικής αορίστου ενεργητικής φωνής

παυσάμενοι: γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου μέσης φωνής

διεκομίσθησαν: α' πληθυντικό ευκτικής παθητικού αορίστου

Μονάδες 5

	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

8. α) Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις (υπογραμμισμένες στο κείμενο) ἐλευθερίαν, διαλιπούσης, ἰσχύι, χρήματα, διαφθαρήναι, τῶν ἐπικούρων

Μονάδες 6

- β) Να αναγνωρίσετε τις παρακάτω επιτονισμένες δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου (είδος, εισαγωγή, εκφορά και συντακτική λειτουργία)

α. μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθῶν

β. ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος

γ. ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη

Μονάδες 6

	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 12 Απριλίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Την επόμενη μέρα έκαναν κάποιες μικροεπιθέσεις και έστελναν παντού και οι δύο κάποιους στα χωράφια προσκαλώντας τους δούλους και υποσχόμενοι ελευθερία σε αυτούς και οι περισσότεροι από τους δούλους πήγαν σύμμαχοι στο πλευρό των δημοκρατικών, ενώ οχτακόσιοι μισθοφόροι από την απέναντι στεριά πήγαν με το μέρος των άλλων. Και αφού πέρασε μια μέρα, έγινε πάλι μάχη και νίκησαν οι δημοκρατικοί εξαιτίας της ισχύος των θέσεων τους και επειδή είχαν αριθμητική υπεροχή · εξάλλου τους βοήθησαν με τόλμη και οι γυναίκες τους χτυπώντας τους ολιγαρχικούς με τα κεραμίδια από τα σπίτια και υπομένοντας το θόρυβο της μάχης, σε αντίθεση με τη φύση τους. Και όταν έγινε η υποχώρηση αργά το απόγευμα, επειδή φοβήθηκαν οι ολιγαρχικοί μήπως οι δημοκρατικοί, αφού κάνουν επίθεση, καταλάβουν το ναύσταθμο με τον πρώτο αλαλαγμό και τους σκοτώσουν, έβαλαν φωτιά στα σπίτια, που ήταν γύρω στην αγορά, και στις «πολυκατοικίες», για να μην έχουν οι δημοκρατικοί δρόμο προσέγγισης, χωρίς να λογαριάζουν ούτε το δικό τους ούτε ξένο σπίτι, ώστε και πολλά πράγματα εμπόρων κάηκαν εντελώς και η πόλη κινδύνεψε να καταστραφεί στο σύνολό της, αν φυσούσε άνεμος τη φωτιά με κατεύθυνση προς αυτήν.

2. Οι αντίπαλοι αισθάνονται ότι είναι σχεδόν ισοδύναμοι και ότι η έκβαση της μάχης μοιάζει αμφίροπη. Για να ενισχύσουν τη θέση τους προσκάλεσαν για βοήθεια τους δούλους, που τότε ξεπερνούσαν το μισό πληθυσμό των κατοίκων της Κέρκυρας, δίνοντας τους την υπόσχεση ότι θα τους ελευθερώσουν. Το κίνητρο αυτό ήταν πολύ δελεαστικό, αφού ήταν άθλιες οι συνθήκες διαβίωσης για την τάξη αυτή. Έτσι σε όποια πολιτική παράταξη θα εντάσσονταν, αυτή θα νικούσε στη διαμάχη. Οι περισσότεροι από αυτούς συντάχθηκαν με το μέρος των δημοκρατικών αφενός γιατί ιδεολογικά και κοινωνικά ένιωθαν πιο κοντά στους δημοκρατικούς, αφού οι ολιγαρχικοί πίεζαν και τους δύο και αφετέρου από την εμπειρία τους θεωρούσαν τους δημοκρατικούς πιο αξιόπιστους και φιλόανθρωπους, γιατί οι άλλοι ήταν άπληστοι και αυταρχικοί και ίσως διέβλεπαν ότι η έκβαση του εμφυλίου θα ήταν θετική για τους δημοκρατικούς. Έτσι και οι ίδιοι προσδοκούσαν ότι θα αλλάξει η ζωή τους προς το καλύτερο.

3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

3. Ο Θουκυδίδης προβάλλει ιδιαίτερα τον ενεργό ρόλο των γυναικών στις συγκρούσεις, καθώς και την ψυχραιμία και την τόλμη που αυτές επέδειξαν. Οι γυναίκες θορυβούνται και δεν υπομένουν συνήθως εύκολα τους πολεμικούς κινδύνους, έχουν δηλαδή αμυντική αντοχή κι όχι επιθετική ισχύ. Εντούτοις, όταν απειλούνται τα αγαπημένα τους πρόσωπα ή όπως συμβαίνει, εδώ, η πατρίδα τους, δείχνουν τόλμη που υπερβαίνει τη γυναικεία τους φύση.

4. Η πυρπόληση της αγοράς από τους ολιγαρχικούς φανερώνει πού μπορεί να οδηγήσει το ένστικτο της αυτοσυντήρησης και η απόγνωση σε έναν εμφύλιο πόλεμο. Η ενέργεια αυτή των ολιγαρχικών ήταν εγωιστική, αφού για τη σωτηρία τους δεν υπολόγισαν τις περιουσίες των άλλων πολιτών. Ήταν ακόμη παράλογη, γιατί και ολόκληρη η πόλη θα καταστρεφόταν, αν φυσούσε τη φωτιά άνεμος και ευνοούσε την εξάπλωσή της με κατεύθυνση προς αυτήν. Το βράδυ οι δύο αντίπαλοι απείχαν από εχθροπραξίες, βρίσκονταν όμως σε αυστηρή επιφυλακή, καθώς ο ένας φοβόταν τον άλλο και ο εμφύλιος δεν είχε κριθεί ακόμα. Τότε ακριβώς το κορινθιακό πλοίο, που μετέφερε τους Λακεδαιμόνιους πρέσβεις και έδωσε το έναυσμα της γενίκευσης του πολέμου, αλλά και οι μισθοφόροι, που ήρθαν να βοηθήσουν τους ολιγαρχικούς, έφυγαν κρυφά. Η αποχώρησή τους φυσικά εξηγείται, γιατί είδαν ότι η σύγκρουση εξελισσόταν υπέρ των δημοκρατικών και φοβήθηκαν μήπως συλληφθούν αιχμάλωτοι. Έτσι γίνεται φανερό ποιος είναι ο ρόλος των «προστατών» και της έμμισθης στρατιωτικής υποστήριξης, ως ποιο σημείο προσφέρουν τη συμπαράστασή τους, αν πιστεύουν σε ιδανικά και αγωνίζονται για αυτά. Φυσικά η φυγή τους θα επέδρασε δυσμενώς στους ολιγαρχικούς, αφού άλλωστε είχαν ηττηθεί στις συγκρούσεις και έξω από την πόλη και μέσα σε αυτήν. Θα κλόνησε το ηθικό τους, θα μείωσε την αγωνιστική τους διάθεση και θα περιήλθαν σε κατάσταση απόγνωσης. Εξάλλου είχαν τη συναίσθηση ότι διέπραξαν πραξικόπημα δολοφονώντας τους δημοκρατικούς ηγέτες και πολίτες, ανατρέποντας τη νόμιμη εξουσία, καταλύοντας την ελεύθερη λειτουργία του θεσμού της βουλής και της εκκλησίας του δήμου και σκοτώνοντας συμπολίτες τους.

5. Σχολικό βιβλίο, σελίδα 20 « Κατά την άποψη του βαθύτερη αιτία ...ήταν ανεξάρτητα» και από σελίδες 21 – 22 « Το πρότυπο του ηγέτη ... την οργή του».

6. υπόσχεση: ύπισχνούμενοι
ελλιπής: διαλιπούσης
ακαταμάχητος: μάχης
πληθωρισμός: πλήθος
έγκανμα: κατεκαύθη

	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

7.α) τῶ ἀγρῶ
 παρακαλοῦσι
 πλήθεσι
 ἰσχῦς
 φύσι
 ἐφόδου
 πᾶν
 πολύ

7.β) παρακαλῆς
 παραγενοῦ
 ὑπέμεινε
 πέπαινανται
 διακομισθεῖμεν / διακομισθεῖμεν

8.α) ἐλευθερίαν: αντικείμενο στη μετοχή ὑπισχνούμενοι
 διαλιπούσης: χρονική μετοχή, γενική απόλυτη
 ἰσχύι: δοτική ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ρήμα νικᾷ
 χρήματα: υποκείμενο στο ρήμα κατεκαύθη, αττική σύνταξη
 διαφθαρῆναι: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα ἐκινδύνευσε
 τῶν ἐπικούρων: γενική διαιρετική στη λέξη οἱ πολλοί

8.β)

α. μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν: δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση, η οποία εισάγεται με το μὴ και εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου (κρατήσειεν) γιατί εξαρτάται από ρηματικό τύπο ιστορικού χρόνου (δείσαντες) και δηλώνει φόβο υποκειμενικό. Λειτουργεῖ ως αντικείμενο στη μετοχή δείσαντες.

β. ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος: δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, η οποία εισάγεται με το ὅπως μὴ και εκφέρεται με υποτακτική (ἦ) και δηλώνει σκοπό προσδοκώμενο. Λειτουργεῖ ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα ἐμπιρᾶσι.

γ. ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, η οποία εισάγεται με το ὥστε και εκφέρεται με οριστική

	ΑΠΟ 02/04/2018 ΕΩΣ 14/04/2018
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(κατεκύθη) και δηλώνει το πραγματικό.. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος .